

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

RECOMANDĂRI

CONSILIU

RECOMANDAREA CONSILIULUI

din 9 decembrie 2013

cu privire la măsurile de integrare efectivă a romilor în statele membre

(2013/C 378/01)

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292 coroborat cu articolul 19 alineatul (1),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) În conformitate cu articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), egalitatea este una dintre valorile pe care se întemeiază Uniunea. În conformitate cu articolul 3 alineatul (3) al doilea paragraf din TUE, Uniunea combate excluziunea socială și discriminările și promovează protecția drepturilor copilului.
- (2) În conformitate cu articolul 10 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în definiția și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale, Uniunea caută să combată orice discriminare pe motive de rasă sau origine etnică.
- (3) Articolul 19 alineatul (1) din TFUE permite adoptarea de către Consiliu a măsurilor necesare în vederea combaterii oricărei discriminări bazate pe sex, rasă sau origine etnică, pe religie sau convingeri, pe handicap, vârstă sau orientare sexuală.
- (4) Articolul 21 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene afirmă că se interzice discriminarea de orice fel bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba sau apartenența la o minoritate națională.
- (5) Directiva 2000/43/CE a Consiliului⁽¹⁾ stabilește un cadru pentru combaterea discriminării pe baza rasei sau originii etnice pe teritoriul Uniunii, în domeniul ocupării forței de

muncă și al formării, în educație și protecție socială (inclusiv domeniul securității sociale și al asistenței medicale), în ceea ce privește avantajele sociale și accesul la bunuri și servicii și furnizarea acestora, inclusiv accesul la locuințe.

- (6) În sensul prezentei recomandări, ca și în alte documente politice ale Parlamentului European și ale Consiliului, termenul „rom” este utilizat ca termen generic, desemnând grupuri de persoane care au caracteristici culturale mai mult sau mai puțin similare, cum ar fi sinti, travellers, kalé, gens du voyage etc., indiferent dacă sunt sedentare sau nu.
- (7) Mulți romi din Uniune continuă să se confrunte cu sărăcie extremă, excluziune socială, discriminare și obstacole în calea exercitării drepturilor lor fundamentale, ceea ce îi face vulnerabili în fața exploatării, de exemplu prin intermediul traficului de ființe umane. Prin urmare, ar trebui avute în vedere măsuri mai eficiente de incluziune socială, adaptate la situația și la necesitățile lor.
- (8) Situația copiilor de etnie romă din Uniune este deosebit de îngrijorătoare, din cauza unei serii de factori care îi pot face pe aceștia extrem de vulnerabili și de expuși riscului de a se confrunta, printre altele, cu o stare de sănătate precară, cu condiții improprii de locuit, cu o alimentație deficitară, cu excluziune, discriminare, cu rasism și cu violență. Excluziunea socială a copiilor de etnie romă este adesea legată de neînregistrarea nașterilor, de lipsa documentelor de identitate, de participarea redusă la sistemele de educație și de îngrijire destinate copiilor preșcolari, precum și la sistemele de învățământ superior și de ratele ridicate de părăsire timpurie a școlii.

⁽¹⁾ Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, 19.7.2000, p. 22).

Segregarea reprezintă un obstacol considerabil, care împiedică accesul la educația de calitate. De asemenea, o parte dintre copiii de etnie romă sunt victime ale traficului și ale exploatării prin muncă.

- (9) Romii care sunt resortisanți ai țărilor terțe și care se află în situație de ședere legală în statele membre se pot, de asemenea, afla într-o situație vulnerabilă, în special atunci când se confruntă cu aceleași condiții precare de viață ca mulți cetățeni de etnie romă ai Uniunii, fiind în același timp expuși provocărilor cu care se confruntă mulți imigranți veniți din afara Uniunii.
- (10) În contextul mobilității în interiorul Uniunii, este necesar să se respecte dreptul la libera circulație a cetățenilor Uniunii și condițiile pentru exercitarea acestuia, inclusiv deținerea de resurse suficiente și a unei asigurări medicale complete, în conformitate cu Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽¹⁾, urmărindu-se, în același timp, ameliorarea condițiilor de trai ale romilor și continuarea măsurilor de promovare a integrării economice și sociale a acestora în statele membre de origine, precum și în statele membre de reședință.
- (11) Rezoluțiile Parlamentului European din 9 septembrie 2010 referitoare la situația romilor și la libera circulație în Uniunea Europeană și din 9 martie 2011 privind Strategia UE privind incluziunea romilor au făcut apel la Comisie și la statele membre să activeze strategiile și instrumentele existente ale Uniunii pentru a asigura incluziunea socioeconomică a romilor.
- (12) În Comunicarea sa din 5 aprilie 2011 intitulată „Un cadru UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020”, Comisia a încurajat statele membre să adopte sau să dezvolte în continuare o abordare globală și să sprijine o serie de obiective în domenii precum educația, ocuparea unui loc de muncă, serviciile medicale și locuințele, în vederea accelerării integrării romilor.
- (13) La 19 mai 2011, Consiliul a adoptat concluziile intitulate „Cadrul UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor până în 2020”, care exprimă angajamentul statelor membre de a promova incluziunea socială și economică a romilor.
- (14) Consiliul European reunit la 23 și 24 iunie 2011 a solicitat punerea în aplicare rapidă a Concluziilor Consiliului din 19 mai 2011, în special în direcția pregătirii, actualizării sau elaborării unor strategii naționale ale statelor membre de integrare a romilor sau a unor

pachete integrate de măsuri de politică în cadrul politicilor mai generale de incluziune socială, în vederea îmbunătățirii situației romilor.

- (15) În Comunicarea sa din 21 mai 2012 intitulată „Strategiile naționale de integrare a romilor: o primă etapă în punerea în aplicare a cadrului UE”, Comisia a prezentat rezultatele unei prime evaluări a tuturor strategiilor naționale de integrare a romilor și a pachetelor integrate de măsuri de politică și a invitat statele membre să aibă în vedere, în perspectivă, o serie de adaptări.
- (16) Comisia și-a consolidat dialogul cu statele membre privind integrarea romilor, în special prin instituirea, în octombrie 2012, a rețelei de puncte de contact naționale pentru integrarea romilor, în vederea dezbaterii soluțiilor avute în vedere cu privire la provocările identificate. În noiembrie și decembrie 2012, un grup de puncte de contact naționale pentru integrarea romilor a desfășurat o dezbateră suplimentară privind modul în care se poate spori eficacitatea măsurilor menite să asigure integrarea romilor în statele membre. Grupul a prezentat concluziile dezbaterii respective rețelei de puncte de contact naționale pentru integrarea romilor.
- (17) În comunicarea sa din 26 iunie 2013 intitulată „Progrese înregistrate în punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor”, Comisia a subliniat necesitatea unor măsuri suplimentare menite să asigure condițiile prealabile esențiale pentru o punere în aplicare eficientă a măsurilor care vizează accelerarea progreselor în direcția integrării a romilor cât mai curând posibil.
- (18) Comunicarea Comisiei din 3 martie 2010 intitulată „Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii” („strategia Europa 2020”) a dat un nou impuls luptei împotriva sărăciei și a excluziunii sociale, prin stabilirea unor obiective europene comune de reducere a numărului de persoane expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială, de reducere a ratelor de părăsire timpurie a școlii și de creștere a coeficientului de absolvire a școlii și a nivelurilor de ocupare a forței de muncă. Integrarea romilor reprezintă o parte esențială a eforturilor convergente depuse în acest context de Uniune și de statele membre. Cadrul actualului guvernante a semestrului european promovează punerea în aplicare a recomandărilor relevante specifice fiecărei țări, iar concluziile Consiliului din 20 iunie 2013 intitulate „Către investiții sociale pentru creștere economică și coeziune” oferă orientări suplimentare pentru eforturile necesare în vederea asigurării unei creșteri favorabile incluziunii.
- (19) Având în vedere considerațiile de mai sus și deficiențele identificate, este necesar să se îmbunătățească și să se monitorizeze eficacitatea măsurilor de integrare a romilor. Aceste acțiuni ar trebui să fie întreprinse cu respectarea deplină a principiului subsidiarității și a responsabilității principale a statelor membre în acest domeniu, ținându-se seama de faptul că colectarea de

⁽¹⁾ Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO L 158, 30.4.2004, p. 77).

date pe baza unor considerente etnice poate deveni o chestiune delicată și recunoscându-se faptul că statele membre ar trebui să își aleagă metodele proprii de monitorizare, inclusiv metodele corespunzătoare pentru orice colectare de date, precum și posibila indicatori.

- (20) Prezenta recomandare urmărește să valorifice diversele recomandări enunțate anterior în rezoluțiile Parlamentului European, concluziile Consiliului și comunicările Comisiei privind integrarea romilor. Scopul prezentei recomandări este să completeze legislația existentă a Uniunii privind combaterea discriminării în vederea facilitării punerii în aplicare și a executării mai eficiente a acesteia.
- (21) Prezenta recomandare nu se referă la diferențele de tratament pe motive de naționalitate și nu aduce atingere dispozițiilor și condițiilor legate de statutul juridic al resortisanților țărilor terțe și al apatrizilor de pe teritoriul statelor membre în temeiul legislației naționale și a Uniunii sau efectelor juridice ale acestui statut.
- (22) Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁾ solicită statelor membre, după caz, să stabilească o abordare integrată de natură să răspundă nevoilor specifice zonelor geografice cele mai afectate de sărăcie sau ale grupurilor-țintă expuse cel mai mult riscului de discriminare sau de excludere socială, în special cu referire la comunitățile marginalizate. Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁽²⁾ pentru perioada de programare 2014-2020 include o investiție prioritară în cadrul Fondului social european (FSE) axată pe integrarea socioeconomică a comunităților marginalizate, cum este cea a romilor, suplimentând celelalte fonduri structurale și de investiții europene (ESIF)⁽³⁾,

LUÂND ACT DE FAPTUL CĂ:

SCOP

Scopul prezentei recomandări este de a oferi orientări statelor membre pentru ca acestea să poată spori eficacitatea măsurilor

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

⁽²⁾ Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul social european și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1081/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 470).

⁽³⁾ ESIF sunt Fondul european de dezvoltare regională (FEDER), Fondul social european (FSE), Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM).

pe care le propun pentru a realiza integrarea romilor și a consolida punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor sau a pachetelor integrate de măsuri de politică în cadrul politicilor mai ample de incluziune socială menite să îmbunătățească situația romilor și să elimine orice decalaj între romi și populația în general.

Dimensiunea și situația socială și economică a populației rome variază considerabil între diversele state membre. În consecință, abordările la nivel național ale integrării romilor ar trebui adaptate circumstanțelor și nevoilor specifice de la fața locului, inclusiv prin adoptarea sau continuarea urmării unor politici destinate grupurilor marginalizate și dezavantajate, precum romii, într-un context mai larg.

Prezenta recomandare se axează în mod explicit pe măsurile de promovare a integrării romilor, fără a intenționa să excludă alte grupuri marginalizate și dezavantajate. Măsurile de integrare ar trebui să se bazeze pe aceleași principii în condiții comparabile.

RECOMANDĂ STATELOR MEMBRE:

1. CHESTIUNI DE FOND ÎN CADRUL POLITICII RELEVANTE

Măsuri eficiente de politică

1.1. Adoptarea, în vederea promovării unei egalități depline a romilor în practică, a unor măsuri eficiente de politică menite să asigure egalitatea de tratament și respectarea drepturilor fundamentale ale acestora, inclusiv accesul egal la educație, locuri de muncă, asistență medicală și locuințe. Acest obiectiv ar putea fi realizat fie prin intermediul unor măsuri generale, fie al unor măsuri orientate, inclusiv prin măsuri specifice pentru prevenirea sau compensarea dezavantajelor, fie printr-o combinație a acestora, acordându-se o atenție deosebită dimensiunii de gen.

1.2. Adoptarea de măsuri care se pot baza pe indicatori socioeconomi, precum un nivel ridicat al șomajului pe termen lung, nivelul de instruire și parametrii în materie de sănătate, sau se pot axa pe zonele geografice care sunt marginalizate și/sau segregate.

Accesul la educație

1.3. Luarea unor măsuri eficiente pentru a garanta egalitatea de tratament și accesul deplin al băieților și fetelor de etnie romă la un învățământ general și de calitate, precum și pentru a garanta absolvirea de către toți elevii romi cel puțin a ciclului de învățământ obligatoriu⁽⁴⁾. Acest obiectiv ar putea fi atins prin intermediul unor măsuri precum:

⁽⁴⁾ Dreptul copiilor la educație este consacrat de articolul 28 din Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului.

- (a) eliminarea oricărei forme de segregare școlară;
- (b) suprimarea oricărei plasări necorespunzătoare a elevilor romi în școli pentru copii cu nevoi speciale;
- (c) reducerea ratelor de părăsire timpurie a școlii ⁽¹⁾ pe parcursul tuturor nivelurilor procesului de învățământ, inclusiv la nivelul învățământului secundar și al formării profesionale;
- (d) sporirea accesului la sistemele de educație și de îngrijire destinate copiilor preșcolari, precum și a calității acestor servicii, inclusiv acordarea unui sprijin orientat, în funcție de necesități;
- (e) examinarea nevoilor fiecărui elev și abordarea în consecință a acestora, în strânsă cooperare cu familiile în cauză;
- (f) utilizarea unor metode incluzive și personalizate de predare și de învățare, inclusiv sprijinul acordat în cursul procesului de învățare celor care au probleme de învățare și unele măsuri pentru combaterea analfabetismului, și promovarea disponibilității și a utilizării activităților extrașcolare;
- (g) încurajarea părinților să se implice mai mult și îmbunătățirea formării profesorilor, acolo unde este necesar;
- (h) încurajarea participării romilor și a absolvirii de către aceștia a învățământului secundar și terțiar;
- (i) extinderea accesului la educație ca a doua șansă și la educația adulților și sprijinirea tranziției între niveluri de educație, precum și a dobândirii de competențe adaptate necesităților de pe piața forței de muncă.

Accesul la locuri de muncă

- 1.4. Luarea unor măsuri eficiente pentru asigurarea egalității de tratament a romilor în ceea ce privește accesul la piața muncii și la oportunitățile de ocupare a forței de muncă. Acest obiectiv ar putea fi atins prin intermediul unor măsuri precum:
- (a) sprijinirea primei experiențe profesionale, a formării profesionale, a formării la locul de muncă, a învățării pe tot parcursul vieții și a dezvoltării competențelor;
  - (b) sprijinirea persoanelor care desfășoară o activitate independentă și a spiritului antreprenorial;
  - (c) asigurarea egalității accesului la serviciile publice de ocupare a forței de muncă, precum și la serviciile de sprijinire, la nivel individual, a persoanelor aflate

în căutarea unui loc de muncă, concentrarea asupra unei orientări personalizate și a unor planuri de acțiune individuale și, după caz, promovarea oportunităților de ocupare a forței de muncă în cadrul administrației publice;

- (d) eliminarea barierelor, inclusiv a discriminării, din calea (re)integrării pe piața forței de muncă.

Accesul la îngrijiri medicale

- 1.5. Luarea unor măsuri eficiente pentru a garanta egalitatea de tratament a romilor în ceea ce privește accesul la servicii medicale ⁽²⁾ disponibile în mod universal, pe baza unor criterii generale de eligibilitate. Acest obiectiv ar putea fi atins prin intermediul unor măsuri precum:
- (a) înlăturarea oricăror obstacole care împiedică accesul la sistemul de sănătate accesibil populației generale;
  - (b) îmbunătățirea accesului la controalele medicale regulate, la îngrijirea prenatală și postnatală și la planificarea familială, precum și la servicii de sănătate sexuală și reproductivă, care sunt furnizate în general de serviciile naționale de sănătate;
  - (c) îmbunătățirea accesului la programele de vaccinare gratuită care vizează copiii și la programele de vaccinare care vizează, în special, grupurile cu cel mai ridicat grad de risc și/sau persoanele care locuiesc în zone marginalizate și îndepărtate;
  - (d) promovarea sensibilizării cu privire la chestiunile legate de sănătate și asistență medicală.

Accesul la locuințe

- 1.6. Luarea unor măsuri eficiente pentru a garanta egalitatea de tratament a romilor în ceea ce privește accesul la locuințe. Acest obiectiv ar putea fi atins prin intermediul unor măsuri precum:
- (a) eliminarea segregării spațiale și promovarea desegregării;
  - (b) promovarea accesului nediscriminatoriu la locuințe sociale;
  - (c) furnizarea unor de spații de popas pentru romii nesedentari, în mod proporțional cu necesitățile locale;
  - (d) asigurarea accesului la utilități publice (precum apa, energia electrică și gazul) și la infrastructura pentru locuințe în conformitate cu cerințele juridice naționale.

⁽¹⁾ A se vedea Recomandarea Consiliului din 28 iunie 2011 privind politicile de reducere a părăsirii timpurii a școlii (JO C 191, 1.7.2011, p. 1). Unul dintre obiectivele principale ale strategiei Europa 2020, asupra căruia a convenit Consiliul European, este reducerea la mai puțin de 10 % a procentajului de tineri care părăsesc timpuriu școala și garantarea faptului că cel puțin 40 % din tânără generație dispune de o diplomă de învățământ terțiar sau de un echivalent al acesteia.

⁽²⁾ Prezenta recomandare nu aduce atingere dispozițiilor Directivei 2004/38/CE, prin care se impune cetățenilor UE care circulă în interiorul Uniunii să „(dispună) de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii și (să dețină) asigurări medicale complete în statul membru gazdă”.

1.7. Asigurarea, acolo unde este relevant, a faptului că cererile autorităților locale pentru proiecte de regenerare urbană cuprind intervenții integrate în domeniul locuințelor în favoarea comunităților marginalizate.

1.8. Promovarea dezvoltării locale prin eforturile comunității și/sau a investițiilor teritoriale integrate finanțate din ESIF.

Finanțare

1.9. Alocarea unor fonduri corespunzătoare pentru punerea în aplicare și monitorizarea strategiilor și planurilor de acțiune naționale și locale, din toate sursele de finanțare disponibile (locale, naționale, ale Uniunii și internaționale) în scopul îndeplinirii obiectivului privind integrarea romilor, prin măsuri generale sau orientate.

1.10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei și a discriminării, inclusiv, printre altele, integrarea socio-economică a comunităților marginalizate, cum este cea a romilor, ar trebui facilitate prin alocarea a cel puțin 20 % din totalul resurselor FSE din fiecare stat membru pentru investiția în oameni, astfel cum se prevede la articolele 3 și 4 din Regulamentul (UE) nr. 1304/2013.

1.11. În funcție de dimensiunea comunităților de romi și de situația lor economică și socială, de decalajul dintre romi și restul populației, precum și de provocările identificate în contextul semestrului european pentru o serie de state membre, adoptarea unor măsuri corespunzătoare pentru a include integrarea romilor printre prioritățile din cadrul acordurilor de parteneriat cu privire la utilizarea ESIF⁽¹⁾ pentru perioada 2014-2020.

1.12. Ameliorarea capacităților comunităților de romi de gestionare, de monitorizare și de evaluare, cu sprijinul asistenței tehnice din partea ESIF, și facilitarea utilizării fondurilor naționale și ale Uniunii pentru sprijinirea consolidării capacităților la nivelul autorităților locale și al organizațiilor societății civile, astfel încât acestea să poată pune în aplicare proiecte într-un mod eficace.

1.13. Orientarea fondurilor publice alocate pentru punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor sau a pachetelor integrate de măsuri de politică spre nevoile specifice ale romilor sau spre zonele geografice cel mai afectate de sărăcie și de excludere socială și luarea în considerare a dimensiunii de gen.

2. MĂSURI ORIZONTALE DE POLITICĂ

Antidiscriminare

2.1. Continuarea eforturilor de a asigura aplicarea eficace, la nivel practic, a Directivei 2000/43/CE, în special prin asigurarea faptului că propriile reglementări adminis-

trative naționale, regionale și locale nu au caracter discriminatoriu și nu duc la practici de segregare. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului ar trebui să constituie o referință pentru compatibilitatea cu drepturile omului a dispozițiilor și a practicilor din acest context.

2.2. Punerea în aplicare, acolo unde este relevant, a unor măsuri de combatere a segregării privind romii, atât la nivel regional, cât și la nivel local. Politicile și măsurile de combatere a segregării ar trebui să fie însoțite de programe de formare și de informare corespunzătoare, inclusiv de sesiuni de formare și de informare cu privire la protecția drepturilor omului, adresate funcționarilor publici locali, reprezentanților societății civile, precum și romilor înșiși.

2.3. Asigurarea faptului că evacuările forțate sunt în deplină conformitate atât cu dreptul Uniunii, cât și cu alte obligații internaționale din domeniul drepturilor omului, cum ar fi obligațiile care decurg din Convenția europeană a drepturilor omului.

2.4. Punerea în aplicare a unor măsuri de combatere a discriminării romilor și a prejudecăților împotriva acestora, denumite uneori sentimente antițigani, în toate segmentele societății. Măsurile respective ar putea include:

(a) sensibilizarea atât a comunităților de romi, cât și a publicului larg cu privire la avantajele integrării romilor;

(b) sensibilizarea publicului larg cu privire la caracterul divers al societăților și aducerea în atenția opiniei publice a problemelor de incluziune cu care se confruntă romii, inclusiv, după caz, prin abordarea acestor aspecte în programele școlare și în materialele pedagogice din învățământul general;

(c) luarea de măsuri eficace pentru combaterea discursului anti-romi și a discursului care incită la ură față de aceștia, precum și combaterea stereotipurilor și a limbajului rasist sau care stigmatizează în alte moduri și a altor tipuri de comportament care ar putea constitui o incitare la discriminarea romilor.

Protecția copiilor și a femeilor de etnie romă

2.5. Combaterea tuturor formelor de discriminare, inclusiv a discriminării multiple, cu care se confruntă copiii și femeile de etnie romă, și combaterea violenței, inclusiv a violenței domestice, împotriva femeilor și a fetelor, a traficului de ființe umane, a căsătoriilor la vârstă minoră și a celor forțate și a cerșetoriei cu implicarea copiilor, în special prin intermediul aplicării legislației. În acest scop, statele membre ar trebui să asigure implicarea în acest demers a tuturor actorilor relevanți, inclusiv a autorităților publice, a societății civile și a comunităților

⁽¹⁾ FEDER poate fi utilizat pentru sprijinirea proiectelor de infrastructură din sectorul sănătății, al educației și al locuințelor.

rome. În acest context, în situațiile caracterizate printr-o dimensiune transfrontalieră, este încurajată cooperarea dintre statele membre.

Reducerea sărăciei prin investiție socială

2.6. Combaterea sărăciei și a excluziunii sociale care afectează categoriile defavorizate, inclusiv romii, prin investiții în capitalul uman și prin politici de coeziune socială. Acest obiectiv ar putea fi atins prin intermediul unor măsuri precum:

- (a) sprijinirea romilor în toate etapele vieții acestora, începând cât mai de timpuriu și gestionând sistematic riscurile cu care aceștia se confruntă, inclusiv prin investiții într-o educație și o îngrijire de bună calitate și favorabile incluziunii în rândul copiilor preșcolari, prin sisteme de garanții pentru tineret orientate, prin măsuri privind învățarea pe tot parcursul vieții și privind îmbătrânirea activă;
- (b) urmărirea unor politici de activare și de abilitare prin sprijinirea (re)inserției pe piața muncii prin programe generale sau orientate de sprijinire a forței de muncă și promovarea unei piețe a forței de muncă favorabile incluziunii prin combaterea discriminării la locul de muncă;
- (c) sporirea gradului de adecvare și a sustenabilității prestațiilor sociale și a serviciilor sociale furnizate categoriilor defavorizate, inclusiv romilor, în conformitate cu legislația națională, prin intermediul unor politici sociale mai coordonate, prin simplificarea procedurilor și prin combaterea fraudelor și a erorilor; asigurarea adoptării pe scară largă a sistemelor de asistență socială; și acordarea corespunzătoare a unui ajutor pentru venit persoanelor eligibile.

2.7. Ținând seama de dimensiunea populațiilor de etnie romă și de situația economică și socială a acestora, luarea în considerare a posibilității de a trata integrarea romilor drept un aspect important în cadrul programelor naționale de reformă sau al rapoartelor sociale naționale, în contextul Strategiei Europa 2020.

Emancipare

2.8. Sprijinirea cetățeniei active a romilor prin promovarea participării sociale, economice, politice și culturale a acestora în societate, inclusiv la nivel local, întrucât implicarea activă și participarea romilor înșiși, inclusiv prin intermediul reprezentanților și al organizațiilor lor, sunt cruciale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale acestora, precum și pentru sporirea gradului lor de incluziune socială.

2.9. În funcție de abordările integrării de pe plan local, promovarea formării și a angajării de mediatori calificați destinați romilor și utilizarea medierii drept una dintre măsurile menite să abordeze inegalitățile cu care se confruntă romii în ceea ce privește accesul la educația de calitate, ocuparea forței de muncă, asistența medicală și locuințele.

2.10. Desfășurarea unor activități de informare menite să sporească în continuare gradul de sensibilizare a romilor cu privire la drepturile lor (în special în ceea ce privește discriminarea și posibilitățile de a recurge la justiție) și la obligațiile lor civice.

3. MĂSURI STRUCTURALE

Ațiuni locale

- 3.1. Respectând competențele autorităților locale și regionale, încurajarea acestor autorități să elaboreze planuri de acțiune sau strategii locale, sau pachete de măsuri de politică locală în cadrul unor politici mai ample de incluziune socială, care ar putea să includă linii de bază, valori de referință și obiective măsurabile pentru integrarea romilor, precum și o finanțare corespunzătoare.
- 3.2. Implicarea autorităților locale și regionale și a societății civile locale în elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea propriilor strategii naționale sau a pachetelor integrate de măsuri de politică în cadrul unor politici mai ample de incluziune socială. Reprezentanții și părțile interesate relevanți ar trebui să fie implicați în ceea ce privește acordurile de parteneriat și programele operaționale cofinanțate de ESIF. Autoritățile centrale și locale ar trebui să coopereze în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiilor respective.

În acest scop, sprijinirea autorităților publice locale pentru facilitarea punerii în aplicare la nivel local a pachetelor de măsuri de politică.

- 3.3. Depunerea de eforturi, la nivel local, în direcția unei abordări integrate în ceea ce privește familiile de origine romă care se confruntă cu probleme multiple precum neabsolvirea studiilor, datorii, sărăcie și sănătate precară. În acest scop, ar putea fi consolidată capacitatea autorităților locale, respectându-se totodată repartizarea responsabilităților în cadrul fiecărui stat membru, pentru a le permite acestora să lucreze eficient în cooperare cu familiile în cauză, dar și, de exemplu, cu școlile, serviciile de asistență pentru tineri, poliția, organizațiile din domeniul sănătății publice, organizațiile de protecție socială și întreprinderile de construcții de locuințe.

Monitorizarea și evaluarea politicilor

- 3.4. Monitorizarea și evaluarea corespunzătoare a eficacității propriilor strategii naționale sau a pachetelor integrate de măsuri de politică în cadrul politicilor mai ample de incluziune socială. Acest lucru s-ar putea realiza prin intermediul unor măsuri precum stabilirea unor linii de bază sau a unor obiective măsurabile sau prin colectarea de date calitative sau cantitative relevante cu privire la efectele sociale și economice ale strategiilor sau unor astfel de măsuri, în conformitate cu normele naționale și cu legislația Uniunii aplicabile, în special în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal.

3.5. Utilizarea oricărui indicatori de bază relevanți sau a oricăror metode de cercetare empirică din domeniul social sau de colectare de date pentru monitorizarea și evaluarea periodică a progreselor, în special la nivel local, care să permită o activitate de raportare eficientă privind situația romilor în statele membre, cu sprijinul opțional al Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene.

Organisme de promovare a egalității de tratament

3.6. Sprijinirea activității și a capacității instituționale a organismelor de promovare a egalității de tratament, acordându-le resurse adecvate, astfel încât persoanele de etnie romă care sunt victime ale discriminării să beneficieze în mod eficient de asistența juridică și judiciară oferită de acestea.

3.7. Promovarea unui dialog periodic între punctele de contact naționale pentru integrarea romilor și organismele naționale de promovare a egalității de tratament.

Punctele de contact naționale pentru integrarea romilor

3.8. Dotarea punctelor de contact naționale pentru integrarea romilor cu resurse și cu un mandat corespunzător rolului lor, astfel încât acestea să își poată coordona în mod eficient monitorizarea transsectorială a politicilor de integrare a romilor în vederea implementării acestora, cu respectarea repartizării responsabilităților în cadrul fiecărui stat membru.

3.9. Implicarea punctelor de contact naționale pentru integrarea romilor în procesele decizionale care privesc elaborarea, finanțarea și punerea în aplicare a politicilor relevante. Punctele de contact naționale pentru integrarea romilor ar trebui să faciliteze participarea și implicarea societății civile române în punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor și a planurilor de acțiune locale.

Cooperarea transnațională

3.10. Încurajarea elaborării unor forme transnaționale de cooperare la nivel național, regional sau local, precum și a participării active la acestea, prin inițiative de politică, în special proiecte și acorduri bilaterale sau multilaterale, cu scopul de a:

(a) acționa coordonat în ceea ce privește chestiunile legate de mobilitatea transfrontalieră a romilor în cadrul Uniunii; și de a

(b) sprijini învățarea reciprocă și multiplicarea bunelor practici, de exemplu prin cooperarea dintre autoritățile care gestionează fondurile structurale, în scopul elaborării unor intervenții eficiente privind integrarea romilor.

3.11. Cooperarea transnațională menționată la punctul 4.10 ar trebui să vină în completarea măsurilor luate în cadrul strategiilor naționale de integrare a romilor și al pachetelor integrate de măsuri de politică din cadrul politicilor mai ample de incluziune socială, precum și în cadrul acordurilor de cooperare existente între statele membre, cum ar fi Strategia pentru regiunea Dunării, și al altor organizații internaționale, cum ar fi Consiliul European și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE).

4. RAPORTARE ȘI MONITORIZARE

4.1. Comunicarea către Comisie a tuturor măsurilor adoptate, în conformitate cu prezenta recomandare, până la 1 ianuarie 2016.

4.2. Ulterior, comunicarea către Comisie a tuturor măsurilor noi adoptate anual, la sfârșitul fiecărui an, precum și a informațiilor referitoare la progresele înregistrate în punerea în aplicare a propriilor strategii naționale de integrare a romilor sau a pachetelor integrate de măsuri de politică în cadrul politicilor mai ample de incluziune socială.

INVITĂ COMISIA:

5.1. Să se asigure că informațiile furnizate de statele membre vor servi drept bază pentru pregătirea rapoartelor sale anuale, adresate Parlamentului European și Consiliului, cu privire la punerea în aplicare a strategiilor naționale de integrare a romilor și vor contribui la semestrul european al strategiei Europa 2020 prin recomandările specifice fiecărei țări.

5.2. Pe această bază, să monitorizeze îndeaproape situația și, până la 1 ianuarie 2019, să evalueze necesitatea revizuirii și actualizării prezentei recomandări.

Adoptată la Bruxelles, 9 decembrie 2013.

Pentru Consiliu

Președintele

A. PABEDINSKIENĚ